

7/6206

T.C
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.02.02.01 /

Konu : Yazılı Soru Önergesi

17.06.05 29613

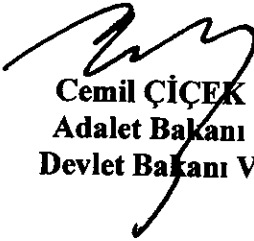
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 24/05/2005 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6206-11248/33438 sayılı yazıları.

Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nden alınan 30/05/2005 tarih ve 2436 sayılı yazıda; Denizli Milletvekili Sayın Ümmet KANDOĞAN'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği yazılı soru önergesinin Devlet Bakanı Sayın Kürşad TÜZMEN koordinatörlüğünde cevaplandırılması istenmişti.

Bu çerçevede; yazılı soru önergesinde belirtilen hususlara ilişkin olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumunun görüşleri alınmak suretiyle oluşturulan cevabi görüş ekli notta sunulmaktadır.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Adalet Bakanı
Devlet Bakanı V.

EK :
Soru Önergesi
Cevabı (5 sayfa)

DYP Denizli Milletvekili Sn. Ümmet KANDOĞAN'ın Başbakan Sn. Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını istediği soruların cevaplarıdır:

Soru 1. Türkiye'de son beş yılda Araştırma ve Geliştirmeye (AR-GE) ne kadar pay ayrılmıştır? İktidarınız döneminde bu payı arttırmaya yönelik ne gibi çalışmalar yapılmıştır?

Cevap 1. Türkiye'de son beş yılda Gayri Safi Yurt İçi Hasıla'dan Ar-Ge'ye ayrılan pay aşağıdaki tabloda verilmiş olup, rakamlar Devlet İstatistik Enstitüsü ile OECD Bilim ve Teknoloji Politikaları Komitesinin 2004 Ocak ayında yapılan toplantısından sonra yayımlanan "Bilim ve Teknoloji İstatistiksel Özet Raporu"ndan alınmıştır. Bu tablodan da görüleceği üzere, Ar-Ge'ye harcanan toplam tutarlar genelde 1 milyar ABD Doları civarında olup, GSYİH içindeki payı da binde 6 seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Bu rapor ve Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) verilerine göre Türkiye'de 1998 yılından bu yana GSYİH'dan Ar-Ge'ye ayrılan pay (%) olarak aşağıdaki gibidir:

Türkiye'de Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) Harcamaları

Yıllar	Ar-Ge Harcaması (\$ Milyon)	GSYİH'ye Oranı (%)
1998	1.005,1	0,5
1999	1.157,7	0,63
2000	1.283,4	0,64
2001	1.058	0,72
2002	1.212,3	0,67

Kaynak: DİE ve OECD, Temel Bilim ve Teknoloji Göstergeleri

Ulusal ekonomik kalkınma ve toplumsal refahın artırılmasına yönelik araştırma ve teknoloji geliştirme çalışmalarının hızlandırılmasına verilen önem ve Ar-ge bütçesinin yıllar içinde oransal olarak Avrupa Birliği ortalaması üzerine çıkarılması amacı hükümetimizin temel politika metinlerinde yer alan önceliklerindendir.

Türkiye, bu çerçevede bilim ve teknoloji alanında yetkinleşmek ve bilim ve teknolojiyi ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürebilmek amacıyla ulusal bir teknoloji politikası oluşturmuştur. Söz konusu politika, Türkiye'nin enformasyon ve bilgi toplumuna geçebilmesini hedeflemektedir. Bu doğrultuda teknoloji politikamız, bilim ve teknoloji ile barışık, Ulusal İnovasyon Sistemi'ni kurmuş, bilim ve teknolojiyi süratle ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürme becerisini kazanmış ve dünya bilim ve teknolojisine katkıda bulunan ülkeler arasında saygınlığa sahip bir Türkiye yaratmayı amaçlamaktadır.

Buna paralel olarak, 2006-2008 yıllarını kapsayacak ilk "Orta Vadeli Program"da sektörel politikalar başlığı altında bilim ve teknoloji politikasının temel amacı, bilim, teknoloji ve yenilikte yetkinleşmek ve bu yetkinliği ekonomik ve sosyal faydaya dönüştürmek olarak vurgulanmaktadır. Bu çerçevede, üniversitelerin Ar-Ge faaliyetlerinin artırılmasının sağlanması, kamu kurumlarındaki sorun ve ihtiyaçların giderilmesinde Ar-Ge desteklerinin ön plana çıkarılması belirlenen başlıca eylem noktalarıdır.

(1/3)

Diğer taraftan, 8 Eylül 2004 tarihinde yapılan Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK) onuncu toplantısında GSYİH içindeki Ar-Ge harcamalarının payının %0,64'ten 2010 yılına kadar %2'ye çıkarılması kararı alınmış ve bunu müteakiben 2005 yılı için bütçeden 416 milyon YTL Ar-Ge harcamaları için kaynak ayrılmıştır.

Soru 2. AB ve OECD ülkelerinde Ar-Ge için ortalama ne kadar pay ayrılmaktadır? Türkiye ile bir kıyaslamasını yapar mısınız?

Cevap 2. Avrupa Birliği (AB) ve Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatına (OECD) üye ülkelerde Ar-Ge için kullanılan kaynağın GSYİH'ya oranına bakıldığında, son beş yılda ayrılan ortalama payların sırasıyla, Avrupa Birliği (15) için %1,9, Avrupa Birliği (25) için %1,8 ve OECD üyesi ülkeler için % 2,2 olduğu görülmektedir.

GSYİH İçinde Ar-Ge Harcamaları (%)

Yıllar	Türkiye	AB (15)	AB (25)	OECD
1998	0,5	1,81	1,73	2,17
1999	0,63	1,86	1,77	2,20
2000	0,64	1,89	1,80	2,24
2001	0,72	1,92	1,83	2,28
2002	0,66	1,95	1,86	2,26

Kaynak: OECD, Temel Bilim ve Teknoloji Göstergeleri, 2004/2

OECD ülkelerinde 2001 yılında %4,27 ile İsveç, 2002 yılında ise %3,46 ile Finlandiya Gayri Safi Yurt İçi Hasıladan Ar-Ge'ye en fazla pay ayıran ülkelerdir. Buna ilaveten, ilişkide sunulan tabloda ve grafikte (Ek-1,2) bazı OECD ülkelerinin Ar-Ge için ayırmış oldukları paylar gösterilmektedir.

Diğer taraftan; aşağıdaki tablo, çeşitli ülkelerde GSYİH'nın yüzdesi olarak Ar-Ge harcamalarını ve bu ülkelerin bu harcamalar için öngördükleri hedefleri göstermektedir.

Çeşitli ülkelerde GSYİH'nın %si olarak Ar-Ge Harcamaları ve Hedefler

Ülke	Mevcut Durum (%) 2002	Hedef
ABD	2,67	
AB (15)	1,95	3 (2010)
Çin	1,23	
Kore	2,91	3,5 (2005)
İspanya	1,03	3 (2010)
Yunanistan	0,65 *	3 (2010)
Türkiye	0,66	2 (2010)

Kaynak: OECD Temel Bilim ve Teknoloji Göstergeleri Veritabanı

*Yunanistan verisi 2001 yılına aittir.

Türkiye'nin ise 2002 yılında Ar-Ge için ayırdığı pay %0,67 civarındadır. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olma sürecinde, 2010 yılına kadar GSYİH'dan Ar-Ge'ye ayırdığı payı AB ülkeleri seviyesine çıkarması zorunluluğu bulunduğundan bu taahhüdün yerine getirilebilmesini teminen 2005 yılında 416 milyon YTL kaynak ayrılmış olup bu miktarın önümüzdeki yıllarda da artırılarak devam etmesi öngörülmektedir.

Soru 3. Dünyada verimlilik endeksi bakımından Türkiye kaçınıcı sırada yer almaktadır? Bu sıralamayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Cevap 3. Dünya Rekabetçilik Yıllık Raporuna göre, aşağıdaki tabloda da belirtildiği üzere, Türkiye toplam üretkenlikte 47, kamu verimliliğinde 55 ve özel teşebbüs sektörü verimliliğinde 40'ıncı sırada yer almaktadır.

Endeks Adı	Türkiye'nin Sırası
Toplam Üretkenlik (2003 satın alma gücü paritesine göre)	47
Kamu Verimliliği (2004)	55
Özel Teşebbüs Sektörü Verimliliği	40

Kaynak: IMD Dünya Rekabetçilik Yıllık Raporu 2004

OECD'nin Şubat 2005 yılında elde edilen verilere göre yapmış olduğu 2003 yılı üretim verimliliği tahminlerinde, Amerika Birleşik Devletleri'nin verimlilik seviyesi "0" nokta olarak alınıp diğer ülkelerin üretim verimliliği bu seviyeye göre değerlendirildiğinde, Belçika, İrlanda, Fransa, Hollanda ve Norveç'in OECD ülkeleri arasında üretim verimliliği en yüksek ülkeler olduğu görülmüştür.

EK: 1

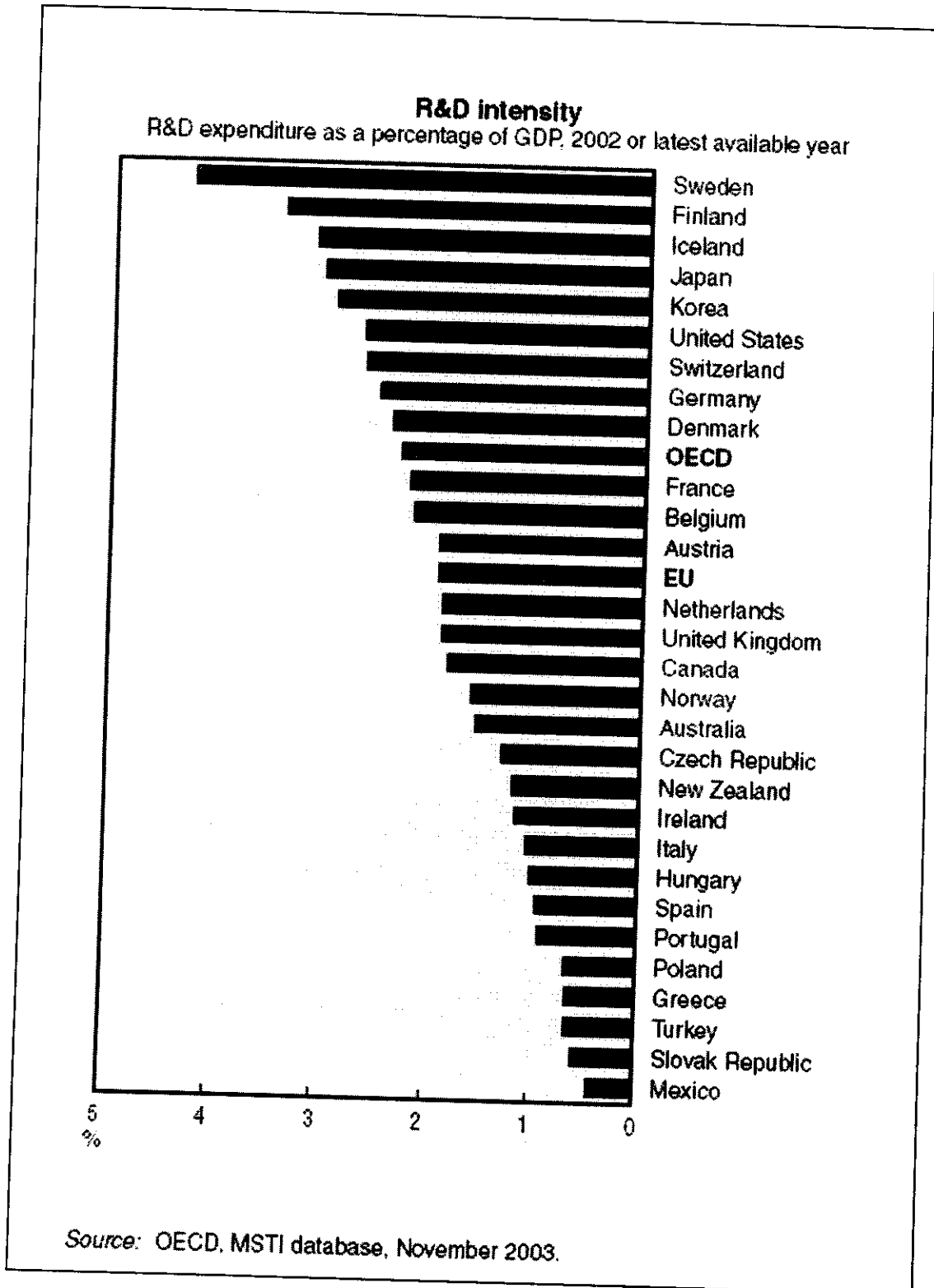
OECD ülkelerinde Gayri Safi Yurtiçi Hasıla içinde AR-GE harcama oranı (%)

Ülkeler	1999	2000	2001	2002
Avustralya	..	1.54	..	..
Avusturya	1.86	1.86	1.92	1.93
Belçika	1.96	2.04	2.17	..
Kanada	1.82	1.92	2.03	1.91
Çek Cumhuriyeti	1.24	1.33	1.30	1.30
Danimarka	2.19	..	2.40	2.52
Finlandiya	3.23	3.40	3.41	3.46
Faransa	2.18	2.18	2.23	2.20
Almanya	2.44	2.49	2.51	2.52
Yunanistan	0.67	..	0.65	..
Macaristan	0.69	0.80	0.95	1.02
İzlanda	2.38	2.75	3.06	3.09
İrlanda	1.19	1.15	1.15	..
İtalya	1.04	1.07	1.11	..
Japonya	2.96	2.99	3.07	3.12
Kore	2.47	2.65	2.92	2.91
Lüksemburg	..	1.71	..	..
Meksika	0.43	0.37	0.39	..
Hollanda	2.02	1.90	1.89	..
Yeni Zelanda	1.02	..	1.18	..
Norveç	1.65	..	1.60	1.67
Polonya	0.70	0.66	0.64	0.59
Portekiz	0.75	0.80	0.85	0.93
Slovakya Cumhuriyeti	0.66	0.65	0.64	0.58
İspanya	0.88	0.94	0.95	1.03
İsveç	3.65	..	4.27	..
İsviçre	..	2.57	..	..
Türkiye	0.63	0.64	0.72	0.67
İngiltere	1.87	1.84	1.86	1.88
A.B.D.	2.65	2.72	2.74	2.67
Avrupa Birliği (25)	1.77	1.80	1.83	1.83
Toplam OECD	2.20	2.24	2.28	2.26

Kaynak: OECD, Temel Bilim ve Teknoloji Göstergeleri , 2004/1

EK: 2

OECD ÜLKELERİNDE GAYRISAFİ YURT İÇİ HASILADAN AR-GE'YE AYRILAN PAY

(OECD, 2004)